

TOESPRAAK LUISE JACOBS

NATIONALE KRISTALLNACHTHERDENKING AMSTERDAM, 11 NOVEMBER 2018

Geachte aanwezigen.

Nazi-Duitsland 9-10 november 1938

De Reichspogromnacht komt niet zomaar uit de lucht vallen.
Er gaan allerlei incidenten aan vooraf.

Salomon Jacobs, mijn grootvader, waarschuwt zijn kinderen:
Wees alert want ik voel de laatste tijd veel vijandigheid om
me heen. Eerst komen elke zaterdagmiddag veel mannen in mijn werkplaats om
over de huidige politiek te praten. Mijn werkplaats wordt niet voor niets " Der
Reichstag " genoemd.
En nu, de laatste tijd, blijven ze allemaal weg.

" Je gaat toch niet met een Jood over de politiek praten !"

Salomons toekomst is voorbij maar die van zijn kinderen en
kleinkinderen dendert in sneltreinvaart een lugubere duisternis
tegenmoet.

Wanneer Salomon op 1 september 1935 overlijdt is hij de laatste van onze
familie, die in bed sterft. Hij is 86 jaar geworden.

In Duitsland wordt het leven voor de Joden steeds grimmiger.
Denk maar aan de Neurenbergse wetten van 15 september 1935. Het is duidelijk
de bedoeling dat de Joden worden weggepest.

Wij wonen in Heiligenhaus in een Mehrfamilienhaus
In de nacht van 5-6 december 1936 wordt luid en aanhoudend
aan de bel getrokken. Buiten, in de Albert Kiekertstrasse, staat een
overvalwagen. De politie komt de crimineel Arthur Jacobs, mijn vader, arresteren.
Zo staat het de volgende dag in de plaatselijke krant.

" Aufmachen, schnell, schnell, verdammte Jude"

Gestamp van laarzen, bonzen op de voordeur, gehuil van kleine kinderen en
gejammer van een vrouw.
Dan het schelden en schreeuwen van de politie, die Arthur Jacobs hardhandig
maant zich aan te kleden en als de sodemieter mee te komen.
" Mach schnell, Dreckjude, Schwein, schnell"
De voordeur valt met een knal in het slot en de politieauto scheurt weg.

Mijn vader heeft gezondigd tegen een van de Neurenbergse wetten. Hij wordt
veroordeeld tot een half jaar celstraf.
Op 21 juni 1938 is hij weer thuis.

Er is een Aktion Asoziale Elementen. Mijn vader valt hieronder.
Hij wordt gewoon weer gearresteerd. Wij zien hem nooit meer terug.

Het jaar 1938 noem ik Het Rampjaar.

Nadat mijn vader voor de tweede keer is gearresteerd krijgen wij het bericht, dat Klaus, mijn broer, niet meer naar school mag en mijn zusje Leni en ik mogen niet meer naar Kindergarten. Ook mogen wij niet met Arische kinderen spelen.

Die kinderen schelden ons toch uit voor rotjood.

Ik vraag Mutti wat rotjood betekent.

Het volgende slechte bericht laat niet lang op zich wachten.

We moeten ons huis uit en in een zogenaamd Judenhaus gaan wonen. Dus in een huis met alleen Joden.

We gaan bij Karl en Rosa Aron wonen in een kamertje op zolder. Er staat alleen een groot bed waar Mutti, Klaus Leni en ik in moeten slapen.

n.a.v. een flutverhaal over een zogenaamde moord in Parijs door een Jood zijn alle Duitsers spontaan woedend op alle Joden. Ze gaan met z'n allen de straat op en vernielen zoveel mogelijk Synagogen en winkels, scholen, huizen en begraafplaatsen van Joden.

Ook in Heiligenhaus worden Joodse eigendommen vernield. Midden in de nacht van 9 op 10 november schrikken wij wakker van vreselijk lawaai buiten. Er staat een horde schreeuwende mensen voor ons huis. Ze krijsen en joelen: " Juden raus, Juden raus. Joden oprotten, Joden oprotten!

Klaus, Leni en ik liggen in een fractie van een seconde onder het bed en kijken met grote ogen de donkere kamer in. Mutti staat naast het bed. Plotseling knalt een steen door het raam en ligt de grond bezaaid met glasscherven. Mutti kan nog net op tijd bukken.

Langzaam staat ze weer rechtop terwijl ze spiedend rondkijkt.

Dan horen we voetstappen op de trap. We houden onze adem in en wachten angstig. De deur vliegt open, mannen willen naar binnen stormen. Ze zien Mutti naast het bed staan in haar nachtjapon en deinzen achteruit. Zonder iets te zeggen rennen ze de trap af.

De volgende morgen komen de mannen terug in zwarte uniformen en roven het magazijn van Karl Aron, die loodgieter is, helemaal leeg. Slepnd met toiletputten, wastafels, buizen en kranen lopen ze zo snel mogelijk de Hauptstrasse weer in en verdwijnen in de verschillende zijstraten.

De volgende dag staat in de krant:

Spontane demonstraties tegen de Joden in onze buurt:

In Heiligenhaus was het net zo. Ook hier kwam de verontwaardiging over de laffe moord tot uiting doordat men naar de enige nog aanwezige Joodse zaak ging, daar de ruiten insloeg en de inventaris vernielde. De politie hoefde niemand te arresteren omdat de mensen die het betrof al hadden ingezien dat er voor hen hier niet langer plaats is.

Laat in de middag werden de kapotte ruiten van de zaak met planken dichtgemaakt.

De volgende ochtend vroeg, het is nog donker en stil op straat, doet Mutti zachtjes de voordeur open. Ze kijkt links en rechts de straat in en knikt met haar hoofd naar ons als teken dat we mee moeten gaan. We dragen allemaal iets. Mutti heeft in een hand een mand met eten en drinken en in de andere een dekbed. Daarachter komen Klaus, Leni en ik. Wij dragen met z'n drieën een groot opgerold kleed. We gaan naar de overkant van de Hauptstrasse en lopen een zijstraat in die eindigt in het bos. Opgelucht kijken we elkaar aan. Het is gelukt ! Niemand heeft ons gezien. We lopen een eindje verder het bos in tot we een open plek vinden. "Nu hebben jullie vast wel trek", zegt Mutti, "want we zijn zonder eerst te eten vanmorgen vroeg vertrokken" Mutti pakt broodjes met beleg uit de mand en al gauw zitten we te smullen. Daarna gaan we onder het donzen dek liggen en vallen direct in slaap. In de middag worden we wakker, rennen rond en spelen verstoppertje.

Intussen is het donker geworden. We pakken alle spullen weer in en gaan terug naar het huis van Karl en Rosa Aron.

Dit doen we vanaf nu elke dag zo. De hele winter.

Een keer, wanneer we 's avonds weer terugkomen, zijn Karl en Rosa niet thuis. En de volgende dagen ook niet. Later vertelt Mutti, dat ze in de Ruhr zijn geduwd en dat ze aan elkaar waren vastgebonden.

Begin lente vertelt Mutti, dat we binnenkort weg gaan. We gaan met een Kindertransport naar Nederland. Mutti mag niet mee en dat bevalt mij niets. "Ik kom jullie zo gauw mogelijk bezoeken", belooft Mutti.

Begin maart 1939 staan we op het perron in Düsseldorf te wachten op de trein die uit Wenen komt en waar allemaal Joodse kinderen in zitten. Wanneer de trein stopt stappen wij in. Klaus is 8 jaar , Leni 4 en ik ben 5 jaar. We kijken naar buiten en zien Mutti op het perron staan. Ze huilt.

We komen laat in de avond aan in Rotterdam, Quarantaine Beneden Heijplaat.

Het is 80 jaar geleden, dat de Reichspogromnacht losbarstte in Nazi Duitsland. Niet alleen werden synagogen, Joodse huizen, scholen en begraafplaatsen vernield. Er werden ook 400 Joden vermoord en 30 000 Joden naar een concentratiekamp gestuurd. De Reichspogromnacht is de opmaat naar de poging van de nazi's om alle Joden te vernietigen.

Het is goed, dat wij dit vandaag herdenken en dat we ons realiseren hoe slecht de mens kan zijn.